

TINCTORIA

28/2 2002

ett konst-projekt med växtfärger

I tusentals år har människan använt färgämnen från växter och djur, jord och berg. I egyptiska gravar har man funnit mumier insvepta i minst 4 500 år gamla gula linneband som färgats med safflor (färgtistel) och den svenska flaggan färgades förr med vejde (blå) och vau (gul). I mitten av 1800-talet upptäcktes sätt att på kemisk väg framställa färgämnen, sk syntetiska färger ur stenkolkstjära. Idag tillverkas färger till största delen av olje-och petroleumprodukter.

En stor del av kunskapen om naturliga färger har fallit i glömska. Syntetfärger är billiga, beständiga och enkla att använda. Konstnärsbutiken har hyllmetrar med olika kvaliteter och nyanser att välja på. Varför då sätta igång en så komplicerad och tidskrävande process som att framställa sin egen färg från växter och naturmaterial? Jag har ställt mig frågan många gånger, undrat varför jag gång på gång fortsatt, trots alla misslyckade försök och bilder i papperskorgen. Kanske är det sökandet efter ett ursprung, en helhet. Ett ekologiskt och giftfritt alternativ med förnyelsebara råvaror. En lycklig kombination av ämnen som intresserar mig; natur, odling, förädling och problemlösning. Längre ska jag minnas den barnligt pirrande lyckokänslan när jag första gången såg den gula färgen framträda i kastrullen med Vau (Reseda luteola), en oansenlig grön växt som bar på en gyllene hemlighet. Utmaningen att kunna använda denna färg i mitt skapande var oemotståndlig.

För tre år sedan gick jag en kurs i växtfärgframställning på Grafikens Hus i Mariefred. Lärare och inspiratör var dr.Phil Shaw, professor vid Middlesex University i London. Vi var fyra kvinnliga konstnärer som arbetade vidare och gjorde utställningen "Flora Tinctoria Grafica" sommaren 2000 på Grafikens Hus. Initiativtagare till projektet var konstnären Emma Karp som blev överkänslig mot färger och lösningsmedel och sökte ett giftfritt alternativ. Efter utställningen tog jag över projektet och har sen dess varit den enda av oss som fortsatt experimentera med framställning och användning av växtfärger för konstnärligt bruk. I huvudsak har jag arbetat med vattenbaserade färger för screentryck, oljebaserade färger för djuptryck, akvarellfärger och färg för gummitryck. Jag försöker sprida kunskapen genom att visa utställningar och hålla kurser. Förra året fick jag ett stipendium från Föreningen Grafikens Hus som också stödjer projektet genom att vårda den fina växtfärgsträdgården som finns vid Grafikens Hus i Mariefred.

Maria Backström
konstnär och fotograf